

mes

Mahepõllumajanduse
Koostöökogu

Teadmussirde programmi juhtkogu mitteametlik koosolek

10. märts 2021 kell 9.30-11.45

Elektrooniliselt Zoom keskkonnas

Osalejad, juhtkogu liikmed: Andre Veskioja (osaliselt), Aret Vooremäe, Jane Mättik, Kaja Piirfeldt, Katrin Reili, Kerli Ats, Leho Verk, Merit Mikk, Olav Kreen, Olavy Sülla, Pille Koorberg, Roomet Sõrmus, Sirje Potisepp, Tanel-Taavi Bulitko

Kutsutud: Airi Vetemaa, Elen Peetsmann, Hanna Tamsalu, Kadri Karp, Kairi Ringo, Kristina Marran, Rando Värnik, Toomas Tõrra.

Päevakava:

1. Uue teadmussirde programmi tutvustamine
2. Juhtkogu ülesanded, töökord ja esimehe valimine
3. Valdkondade eelarvete jaotus
4. 2021. aasta programmi tegevuste arutelu

Teadmussirde programmi tutvustus

Tegemist on teadmussirde pikaajalise programmiga põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas (riigihange nr 222076). Riigihanke menetlus on lõppemas ning ühistaotluse esitasid 7 organisatsiooni: Põllumajandusuuringute Keskus, Maaelu Edendamise Sihtasutus, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eesti Taimekasvatuse Instituut, Eesti Maaülikool. Programmi lõpukuupäev on 30.06.2023, eelarve 3 500 000 eurot.

Programmi olulised osad on teadmussirde tegevuste elluviimine; teabesalve arendamine ja et vajadusi arvestav otsustusprotsess. Tegevusvaldkondade nimekiri hõlmab pea kõike. Paralleelselt selle Ühend-PiP-iga on 2021 aastal lõppemas 3 valdkondlikku PiP-i (loomakasvatus, toiduohutus ja ühistegevus). Lisaks on plaanitud täiendav avatud taotlusvoor teadmussirde tegevuste jaoks, selle aasta aprillis.

Kokku moodustatakse PiPi raames 6 valdkondlikku nõukogu (taimekasvatus, loomakasvatus, mahemajandus, aiandus, toit ja toiduohutus, ühistegevus). Horisontaalseid teemasid ja teabesalve arutab programmi juhtkogu. Põllumajanduspoliitika abinõude tegevuste vajadused esitab tellija (PRIA ja Maaeluministerium koos), selleks eraldi nõukogu ei moodustata. Sihtgruppide vajaduste kaardistamisel ning organisatsioonide kaasamisel rakendatakse nii nõukogusid kui juhtkogusid, kogutakse ka osalejate

tagasisidet ja planeeritakse traditsiooniliste tegevuste jätkumist. Lisaks kavandame ca kord aastas pöörduda otse erialaühenduste poole vajaduste väljaselgitamiseks.

Sihtgrupile teabe koondamiseks ja kättesaamise hõlbustamiseks ajakohastatakse teabesalve ehk elektroonilist infokeskkonda. Projekti pakkumine on, et jätkatakse veebilehega www.pikk.ee – süstematiseeritakse seal olemasolevat teavet ja vajadusel uuakse juurde uut sisu. Salve täiendamisega tegelevad nii PiPi valdkondade juhid, MES, maaeluvõrgustik ning vajadusel tellitakse töid sisse.

Olav Kreen: kuidas on kavandatud **koostöö nõuandeteenistusega**?

Leho Verk: PIP ja konsulendid on seostatud juba praegu. Konsulendid on nii lektoriteks kui osalejateks. PIP on üks osa teadmussiirde süsteemist, vaheaste tegevuste põimimisel ÜPP strateegiakavas soovitud AKISesse (põllumajanduslike teadmiste ja nõustamise süsteem)

Olav Kreen: milline meetodika ja struktuur on kavandatud vajaduste kaardistamiseks ja **tegevuste/programmi teadvustamiseks**. Milline on kavandatud programmi **tulemuslikkuse hindamine**, tagatud peab olema hindamise objektiivsus ja sõltumatus.

Hanna Tamsalu: Olulised on tegevused, mitte programm kui selline. Eraldi teavitamiseelarvet ei ole programmi kavandatud.

Leho Verk: Teadlik ja professionaalne teavitamine on tõhus tegevus. Meediaplaan ei ole odav

Roomet Sõrmus: Programmi saab tutvustada siis, kui realselt leping sõlmitud. Teavitusel oleme mõelnud ka trükimeediale. Ülesanne ei eelda suurt rahalist ressursi, kui kasutada olemasolevaid kanaleid sihtgrupi teavitamiseks.

Sirje Potisepp: Iga valdkonna läbiviidavate tegevuste juures, ettevalmistamisel, teavitamisel ka peab sellise teavitusega tegelema. Eraldi eelarvet küll ei planeeriks.

Rando Värnik: Kommunikatsioon aitab programmi edasi arendada – see annab sektorile infot toimuvast ning hõikame välja, et ootame abi.

Pille Koorberg: Oluline oleks MEM-le anda signaal koheselt, et kuna rahastus on seotud MAK meetmega, mille kasutuse osas on kohustuslik seire ja hindamisega, siis tuleks PIP-i tegevuste kui "horisontaalse teema" hindamise jaoks vajalike tegevuste osas juba praegu samme astuda (nt mõelda läbi sobivad näitajad ja andmete kogumine)

Olavy Sülla: **Kes on sihtgrupp?** Kelle vajadusi kaardistame?

Hanna Tamsalu: Piirid tulevad meetme ja määruse tingimustest. Palju on vaba. Mõni tegevus on piiritletud osalejatega põllumajandustootjad, toidu töötajad, metsamajandajad ja nendega seotud ettevõtjad.

Programmi juhtkogu töökord

Juhtkogu eesmärk on programmi kulgemise jälgimine, valdkondade vahelise eelarve jaotuse otsustamine ning horisontaalsete tegevuste planeerimine (Vt saadetud lisamaterjal). Kõik protseduurid ja kogunemised korraldab täitja. Ametlik juhtkogu moodustatakse pärast hankelepingu sõlmimist. Otsused võetakse üldjuhul vastu konsensuslikult, vajadusel häälte lugemisega. Puudumise puhul tuleks leida endale asendaja, meilile mittevastamine tähendab nõusolekut. Protokollid saadetakse kõigile liikmetele.

Olavy Sülla: kas hääletamise jaoks on vajalik määratleda otsustava häälteenamuse osakaal?

Tanel Bulitko: Senise kogemuse järgi PiPide nõukogudes, on kokkuleppe saavutamine olulisem ja hääletamist pole seni vaja olnud.

Olav Kreen: Oluline on eriarvamused kirjeldada ja fikseerida.

Sirje Potisepp: Millised on juhtkogu õigused valdkondlike tegevuste osas?

Hanna Tamsalu: Juhtkogu ei otsusta valdkondlike nõukogude otsuseid üle ja ümber. Vastastikune koostöö soovitude ja ettepanekute vormis on mõistlik.

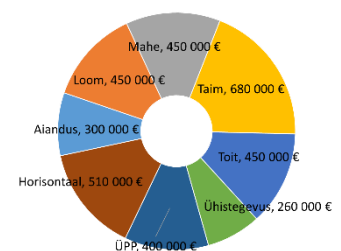
Poolaasta aruande esitamise tähtaeg on 31.07 ja aastaaruanne esitatakse hiljemalt 31.01. Järgmise aasta tegevuskava esitamise tähtaeg on 01.12. Teabesalve arendamiseks on vajalik analüüs ning see tuleb juhtkogule esitada kuue kuu jooksul alates lepingu sõlmimisest. Valdcondlikesse nõukogudes on esindajaid nii ettevõtjate hulgast kui organisatsioonidest, koosseis on hankija poolt küllaltki vaba, Maaeluministerium esitab oma esindajad pärast hankeprotsessi lõppu.

Projekti poolt esitati programmi juhtkogu esimehe kandidaadiks Kerli Ats.

Tema esitamist pooldati konsensuslikult. Juhtkogu koosseisu, töökorra ja esimehe kinnitamine toimuvad pärast hankemenetluse lõppemist

Teadmussiirde programmi valdkondade eelarvete jaotuse ja 2021. aasta horisontaalsete tegevuste arutelu

Võimalik programmi valdkondade eelarvete vaheline jaotus ning kavandatud ühikud ja nende maksumuste vahemikud esitati slaididel. Partnerid on eelarvejaotusel lähtunud nii varasemast kogemusest, lõppeva programmi olemasolust kui valdkonna väljavaadetest. Indikatiivse eelarve jaotuse ulatuses on valdkondade nõukogudel autonoomsus tegevuste üle otsustamisel, eelarvet aastate vahel ära ei jagata. Valdcondade nõukogudel on õigus esitada teemasid ka juhtkogule arutamiseks-kinnitamiseks.

ÜPP valdkonna tegevused esitab hankija, praegune teave tellitavate tegevuste kohta on detsember 2020 seisuga. **Mahemajanduse** nõukogu arutas tegevusi 5. märtsil – valdkonna eelarve on pingeline ja mitmeid kordi vähendatud. Tehakse ettepanekuid horisontaalsetesse teemadesse ning ka loomakasvatuse ning toidu valdkonda. **Taimekasvatuse** nõukogu 8.03 istungi käigus said partnerid detailseid ettepanekuid, sh arutleti venekeelse taimekaitsekoolituse üle. **Aianduse** nõukogu toimus 10. märtsi pärastlõunal (tegevuste otsustamine lükati edaspidiseks). Loomakasvatuse, toit ja toiduohutuse ning ühistegevuse valdkondade nõukogud kogunevad pärast hanke tulemuste selgumist.

Ühispakkujate poolt esitatud tegevuste kavand on esitatud allpool. Aasta jooksul on võimalik tegevusi muuta ja ümber otsustada.

Teema	Sisu selgitus
Teabesalv	<ul style="list-style-type: none"> Veebilehe www.pikk.ee analüüs, teabesalvena rakendamise jaoks Teabesalve haldamine aastal 2021, sh www.toiduteave.ee
Ettevõtlus	<ul style="list-style-type: none"> Maa ostu finantseerimine Finantsaruandluse tõlgendamine ja analüüs Käibekapitali juhtimine Negatiivse omakapitali taastamine Ettevõtete finantseerimine Investeeringute tasuvusanalüüs
Konverentsid	<ul style="list-style-type: none"> Piimafoorum 12. mai 2021 Digipööre Eesti põllumajanduses
Infokiri - ajakiri	<ul style="list-style-type: none"> materjalid ajakirjas "Põllumehe teataja," + EPKK igapäevane uudiskiri
Turundamine	Turundamine sotsiaalmeedias – veebipõhised infopäevad
„Mahe“	<ul style="list-style-type: none"> Ökosüsteemi teenused Talvised söötmisalad
	<ul style="list-style-type: none"> Tootearenduse võimekuse suurendamine Noorte põllumajandusjuhtide arendamine Tootmisriskide juhtimine põllumajandusettevõtetes Bioressursside väärindamine Ühistegevus Süsinikuneutraalne farm
	<ul style="list-style-type: none"> Lihakäitlemine + väiketootlemine Abiks mahetootlejale

Kommentaariid ja ettepanekud:

- Maa ostu finantseerimine – mida see endast kujutab?
- Lisada inimeste juhtimine;
- Lisada inimeste sotsiaalne juhtimine, vaimne tervis ja sotsiaalsed oskused (sh läbipõlemine);

Maaettevõtlus stressirohke (ilmastik, ajafaktor hooajatöödel, ebakindlus poliitikas, palju sõltuvust ja suhtlemist). Kui tootja iseendaga hakkama ei saa, ei saa ta ettevõtlusega ammugi ja puudub ka võimekus abi ja häid lahendusi otsida ning puude taga metsa näha. Sotsiaalsed oskused: läbirääkimised suhtlemine meediaga aga ka dialoog tarbijaga. On ju hästi teadma, et peame ma tegevusi üha rohkem õigustama, seletama, tarbija jaoks vastuvõetavaks muutma ja seda avalikkusega jagama. Milleks see vajalik on, kuidas seda teha jne. Samuti sobib siia alla ajajuhtimine, stressi juhtimine jne. Neid teemasid käsitleda just erialaspetsiifikast lähtuvalt.

- Kas ETKL varasema „Liidrite kooli“ sarnane noorte ettevõtetejuhtide arendamine mahuks siia programmi?
- Tootearendus ja tootmisriskide juhtimine – pole üldine küsimus, neid käsitletakse valdkondlikel/spetsiifilistel infopäevadel;
- Lisada farmi juhtimise analüüsimine, tasuvusanalüüsid;

- Benchmarking loomakasvatuses – majandusarvestus: kus oled ja mille poole püüelda (vt ka <https://rpubs.com/aadiremmik/736143>);
- Riskide jagamine põllumajandusest väljapoole, mitmekesistamine. Samuti toidutöötlemise seisukohast. Vaja vaadata välisriikide kogemust;
- Eriti väikeste ettevõtjate puhul, vaadates välisriikide kogemust, on sektorivälised tegevused vajalikud;
- Mitmekesistamine on integreeritud riskide juhtimise teemasse;
- Kapitali kaasamine on küsitud teema;
- Süsiniku arvutamine erinevatel tasanditel, sh seosed majandusega;
- Süsinikuneutraalne farm – erinevate sektorite jaoks. (EMU loodab muud lisarahastust digilahenduste ja teadustöö jaoks);
- Ökosüsteemi teenused kindlasti vajalikud;
- Teavitamine ka paberil. Kõik ei ole digipädevad. Lisada regulaarseid infokirju/ajakirju vmt.

Kokkuvõte: pakujad kaaluvad pakutud tegevused läbi ning võtavad võimalikult palju arvesse.

Hinnangud eelarvete vahelisele jaotusele:

- ÜPP eelarve võib jääda kitsaks, kui hankija oma eesõigust kasutab;
- Kompromiss on pakutud ja mõistlik, tasakaalustatud;
- Varasem maht valdkonniti on olnud suurem;
- Kõigil on vajadused suuremad, ei ole siin erandeid valdkondlikult, kõigil on!;
- Mahemajanduses on puudujääk, see on nii paljusid teemasid hõlmav. Enamus tegevusi planeeritud ettevõtetes ja Eestis on teadmiste puudujääk. Huvitatud on aktiivsed info otsijad;
- Pole proportsionaalsuses kindel, saanud alles üldise mulje;
- Loomakasvatuse eelarve tagasihoidlik arvestades valdkonna suurust. Esitlustegevused on mahukad ja loomakasvatuses pole võrreldavaid tegevusi võimaldatud;
- Taimekasvatuse esitlused hõlmavad endast näidiskatsete rajamist, mis on oluliselt kallim ja mahukam, kui mõne muu valdkonna esitluse või infopäeva korraldamine. Oleks teaduse baasrahastus parem...;
- Ühistegevust on 20 aastat püütud toetada, aga tulemusi vähe, muutused tulevad aeglaselt. Ühistegevus mõjutab kõiki tootmissektoreid. Kontaktide vajadus – veebi vahendusel mõtlemise mõjutamine ei tööta;
- Teadmussirde programm on ühine pere ja „millist last rohkem/vähem armastame“? On kooskasvamise protsess ja muutmise võimalused on tulevikuski olemas.

Kokkuvõte: Liigume praeguse pakutud eelarvete jaotusega edasi ning vajadusel arutame proportsioone järgmistel kokkusaamistel.

Programmi pakkumusse esitati järgmised horisontaalsed tegevused:

Tegevuse nimetus pakkumuse vormilt	Tellimuse sisu selgitus / tegevuse pealkiri	Kogus
Infopäev veebis lektoritasuga	Põllumaa ostu finantseerimine	1
Infopäev 6 ak tundi, 10-30 in	Finantsaruandlus ja selle tõlgendamine	1
Infopäev 6 ak tundi, 10-30 in	Käibekapitali juhtimine	1
Infopäev veebis lektoritasuga	Ettevõtete finantseerimine ja negatiivse omakapitali taastamine	2
Infopäev 6 ak tundi, 10-30 in	Investeeringute tasuvusanalüüs	1
Infopäev 6 ak tundi, 10-30 in	Tootearenduse suurendamise võimalused	1
Infopäev veebis lektoritasuga	Turundus sotsiaalmeedias	2
Infopäev ettevõtte külastusega, 6 ak tundi, 10-30 in	Ökosüsteemi teenused põllumajanduses	2
Infopäev veebis lektoritasuga	Inimeste sotsiaalne juhtimine	1
Ühepäevane täienduskoolitus	Tootmisriskide juhtimine	1
Ühepäevane täienduskoolitus	Investeeringute tasuvusanalüüs	1
Ühepäevane täienduskoolitus	Biomajandus, bioressursside väärindamine ja ärimudelid	2
Ühepäevane täienduskoolitus	Tootearenduse võimekuse suurendamine	1
Ühepäevane täienduskoolitus	Sotsiaalsed oskused ja vaimse tervise säilitamine	2
40-tunnine täienduskoolitus	Noorte põllumajandusjuhtide väljaõpe "Liidrite kool"	1
Konverents mitme välislektoriga	Piimafoorum 2021	1
Konverents mitme välislektoriga	Digipööre Eesti põllumajanduses	1
Konverents mitme välislektoriga	Süsinikuneutraalne tootmine	1
Artiklid ajakirjas	Programmi materjalide avaldamine ajakirjas "Põllumehe teataja"	3
Regulaarne infokiri	Iganädalane uudiskiri	1
Infokiri, üks number, koostamine	Temaatiline infokiri (6-12 lk)	1
Infokiri, üks number, trükk	Temaatilise infokirja trükkimine	1
Uue materjali lehekülg	Abiks väiketöötlejale (sh mahetootmine)	20
Teabesalve haldamine, poolaasta	Teabesalve haldamine aastal 2021, sh toiduteave.ee	0.75
Teabesalve analüüs	Veebilehe pikk.ee analüüs, teabesalvena rakendamise jaoks	1